

ЛИЦАРІ ТА ПРЕКРАСНІ ДАМИ

Розумнику найкраще думалося під час неквапливої прогулянки, тож він гуляв сам, а Лапуня та Пустунчик гралися на подвір'ї. Повертаючись, Розумник здалеку почув голосну суперечку. Друзі сварилися не на жарт.

— Хвалько! Хвалько! – кричала Лапуня. – Завжди обіцяєш, а ніколи не робиш! Хлопчачки – всі хвальки!

— Всі дівчата – капризулі! – не залишився у боргу Пустунчик. Він кривлявся, показуючи, як Лапуня заплітає коси перед дзеркальцем.

Лапуня образилася і обзивала кривдника, щоб помститися. Зазвичай чемна дівчинка показувала Пустунчику язика та звинувачувала хлопців в усьому, що спадало їй на думку: неслухи, хулігани, двієчники, не дотримують слова, не вміють поводитися на людях, бруднулі...

Пустунчик зі швидкістю кулемета відбивав дражнилки в її бік: всі дівчата плакси, модниці, слабачки, боягузки, плескають язиками, не тримають таємниці...

— Що тут коїться? – здивувався Розумник. – Негайно припиніть обзиватися!

— А чого він? Усі хлопчиська – дурні невиховані грубіяни!..

— А чого вона? Врешті-решт, усі дівчиська показують свій капосний характер!

— Пустунчику, вибачся! – суворо велів Розумник.

— Чого це я? Ти ж не знаєш: вона перша почала і теж обзивалася!

— Я його не пробачу! – відвернулася Лапуня. – Він мене не поважає!

— Отож, – зітхнув Розумник. – Хіба так можна? Нехай Лапуня сказала чи зробила щось нерозумне, а Пустунчик повівся негідно, та ніколи не кажіть, ніби всі дівчата та хлопці – однакові! Думати так – справжня дурість! Бо, по-перше, всі люди різні. А по-друге, в кожного є свої недоліки та переваги. Негарно

хизуватися чеснотами, але й дуже погано підкреслювати чужі вади!

На Розумника найшло натхнення, і він прочитав насупленим друзям справжню лекцію:

— Дівчата та хлопці можуть однаково вдягтися, мати подібні зачіски та грати в одну гру, але все одно добре видно, хто є хто за манерами, поведінкою, голосом. У нас є багато спільних інтересів та справ. Тож ніхто не кращий і не гірший за інших лише тому, що це дівчинка або хлопець! Серед хлопців бувають плаксії та модники, а серед дівчат – справжні герої. Але зазвичай дівчатам личить роль прекрасної дами – лагідної, тендітної, розважливої у вчинках. Більшості хлопців личить бути лицарями – захисниками слабших, хоробрими, рішучими, але чемними та шанобливими з дамами. Тож, Пустунчику, тобі вибачатися першому!

— Ну добре вже, – Пустунчик зиркнув з-під лоба на обох друзів і звернувся до Лапуні: Я погарячував, більше не буду. Дівчата не такі вже й погані, якщо не вередують.

Лапуня витерла сльози та подала Пустунчику руку на знак примирення:

— Я більше не серджуся. Хлопці іноді бувають дуже різкими, але теж не завжди погані. Вибач, я погарячувала.

— Миріться, миріться та більше не сваріться! – сказав друзям Розумник. – А тепер кожен згадайте десять якостей, які у вас спільні.

— Ми обоє любимо морозиво, – почала Лапуня.

— Ми однаково вміємо плавати, – додав Пустунчик.

Зернятка ще довго жваво спілкувалися, адже дружба у них була спільна – одна на всіх.

Олена Крижановська

Юний географ

(твоє ім'я та прізвище)

№5/2014
БЕРЕЗЕНЬ

НАУКОВО-ПОПУЛЯРНА ТЕМАТИЧНА ПРИРОДНИЧА ГАЗЕТА ДЛЯ РОЗУМНИКІВ І РОЗУМНИЦЬ

ОСТРІВ ЛЕМУРТІВ

Мадагаскар – один з найбільших на Землі островів. Різноманіття тваринного та рослинного світу острова вражає. Основними представниками тварин на Мадагаскарі є напівмаври лемури і комахоїдні.

Улюблений національний музичний турнір на Мадагаскарі, де змагаються у піснях, танцях та ораторському мистецтві, називається хірагасі (від малагасійського „хіра” – пісня та „гасі” – мадагаскарська). Цю традицію започаткував перший король Мадагаскару – Андріанампоїнімерина. Усі піддані вимовляли його ім'я шанобливо та швидко, не затинаючись. Спробуй і ти швидко вимовити королівське ім'я!

ДОВІДНИЧОК РОЗУМНИКА

Острів Мадагаскар поступається за розмірами Гренландії, Новій Гвінеї та Калімантану.

Столиця Республіки Мадагаскар – Антананаріву.

Передплатний індекс 89454

Головний редактор:

Дарія Біда, тел.:(032) 236-71-24,
e-mail: dabida@mis.lviv.ua

Заступник головного редактора:

Світлана Вольська,
e-mail: svitlana300@gmail.com
Дизайн і верстка: Марина Шутурма.

Підписано до друку 22.02.13,
формат 60х84/8.

Друк офсетний. Наклад 12 000 прим.
Адреса редакції: 79038, м. Львів,
а/с 9838. Надруковано в друкарні
ТОВ "Видавничий дім „УКРПОЛ”.

ПІСНЯ ЛЕМУРА (наукова казка)

Я лемур **Інді**, найбільший та найвеличніший з лемурів, вінець творіння!

Людина вперше заселила Мадагаскар лише в 500 році до Різдва Христового, на той час мої предки-лемури мешкали тут вже 50 мільйонів років!

Удосвіта, ледве перші промені сонця позолотять небо, ліси Мадагаскару пробуджує дивний хор, який неосвіченим європейцям здається місцевою автосигналізацією. То пісня лемурів, які зустрічають сонце! Лемури співають про початок нового дня і прославляють велич свого краю.

Найвищою точкою Мадагаскару люди вважають згаслий вулкан Марумукутру в нагір'ї Царатанана на півночі острова. Його висота 2876 м. Насправді вища точка Мадагаскару – це я, коли співаю зранку на верхівці найбільшого дерева! Тоді лемури найближче до Сонця!

Аборигени називають свою країну „кабанячий острів”. Та ніколи не було такого, щоб диких вепрів тут було більше, ніж лемурів! Особисто я впевнений, що наш острів треба називати „царство лемурів”. А як інакше?

Мадагаскар – унікальний острів. Мільйони років тому континенти ще не були розділені, і наш острів був одним цілим з Африкою та Індією. Зараз від Африки його відділяє лише Мозамбіцька протока. Мова, культура, природа та населення Мадагаскару зберегли більше спільних рис із Малайзією, Індонезією, островом Борнео, ніж з найближчими сусідами.

Більшість мадагаскарських видів рослин і тварин немає більше ніде в світі. У всій величезній Африці зростає лише один вид баобаба, а на Мадагаскарі – 7 видів! Дві третини всіх видів хамелеонів є лише тут. Тут мешкають

дивовижні метелики, черепахи, кажани, ростуть **вогненні дерева** з яскраво-червоними квітами.

Найбільший хижак Мадагаскару – **фосса** – схожий одночасно на кішку та куницю. Його найближчі родичі мангусты – вправні мисливці на змії. Але всі змії на Мадагаскарі неотруйні, а дрібні сучасні фосси полюють на тенреків і навіть на нас, лемурів! Ото ненажери! Тенреків їм замало! **Болотяний тенрек** схожий на бобра або хохулю, а **малий тенрек** зовні справжній їжак!

Гігантські види лемурів, страусоподібні птахи та карликові гіпопотами вимерли майже одночасно з появою на острові людини. Але 75 видів лемурів ведуть свій родовід з джунглів Мадагаскару!

Тутешні жителі називають усіх лемурів „**макі**”, але нас дуже багато видів! Є лемури-велетні, розміром з чотирирічну дитину та лемури-малята, які легко вміщуються в чашку для кави. Ми відрізняємося не лише розмірами, але й красою і улюбленими стравами. Рослинодні лемури полюбують фрукти та плоди кактусів, а комахоїдні полюють на дрібних ящірок та великих коників.

Гігантський лемур вимер, отже найбільші тепер ми, інді! Найкрупніші з нас важать до 10 кг, а мій дідусь важив майже 11! У нас немає розкішних смугастих хвостів, як у **котячого лемура**, немає страшних величезних очей і довгих пальців, як в малого **ай-ай**, але ми вміємо співати, нас люблять, ми священні! І всі знають, що Великих Інді ображати не можна!

Інді – назва для європейців, і означає: „Дивись!” Так місцеві привертали до нас увагу туристів. Крім того, інді як ніхто вміють знаходити мед! Люблю поласувати солоденьким! Мед – одне з національних багатств Мадагаскару поряд з рисом, какао, кавою, цукровим очеретом, іншими фруктами та прянощами.

За колір ґрунту Мадагаскар інколи називають „Великий Червоний Острів”. І кожен лемур знає: наш острів найбільший у світі! Хоча люди вважають його лише четвертим за розмірами серед усіх островів.

Але навіть за людськими мірками Мадагаскар більший, ніж Франція, Іспанія, Італія, Німеччина, Польща, всі острови Великобританії разом узяті, не кажучи вже про Грецію, Швецію або Японію! І лише трішечки менший, ніж Україна.

Ось про все це моя пісня лемура.

Олена Крижановська

